

čas přišla (přeběhla) krátká přehánka, *kniž.* prášivý dešť se rozstříkoval na všechny strany, prашný dešť visel s oblohy k zemi; *ob. jen to tak přeběhlo* (přeletělo); *dial. roší* || orosilo, po-, za-, na- (rosilo celý den; přišlo málo, jen orosilo, po-, za-; at trochu porosí, jen at pluta nepřijde; moc nenapršelo, jen tak narosilo), *šplíchá*, pošplíchává, -šplichuje (od rána šplíchalo a občas přišla důkladná přehánka; z mraku pošplichuje), *škrejπά* (na Plzeňsku se také říkávalo, že škrejπά místo poprchává), *poprskává* (jen tak maličko poprskávalo)

6. **PRŠÍ MNOHO** (silně, vydatně, hustě, ve velkých kapkách, prudce, proudem, v celých proudech), *dešť se leje* (líje z oblohy, z nebes, z mraků) (chladný dešť se lil vytrvale ze zasmušených oblak), *neosob. líje, leje* (se) (prší, jen se leje; lilo vodovými provazy; líje j. z konve, z kropic konve, z vědra, z džberu, z putýnky, ze štoudve, z cedníku, z řešeta, z kropáče, j. když konev n. vědro, džber, štoudve, hrnc ap. převrátí n. obrátí), *děštilo neúnavným cedníkem od samého rána; cedít* (se) (dešť jen cedí n. se cedí; *neosob. prší, jen cedí, jen se cedí; to tam cedí, to se tam cedí!*), *dešť se hrne* (dešť se proměnil v lijavec a hrnul se celým proudem), *dešť crčí*, *zř. crcá* (dešť crcá na dlažbu), *1 neosob. prší tam, jen crčí; dešť šplíchá* (venku dešť prudce šplíchá), *řidě. špláchá* (po oknech špláchal prudký dešť), *1 šplouchá, dial. šplachotí* (venku šplachotil dešť; *neosob. teď tam zas šplachotí, dobře že jsme pod střechou!*); *1 dešť slehá* (bije, tluče, klepe, pleská, *ob. rumpluje, dial. lupotá, pleští*) *do oken* (na střechu ap.), *bičuje okna* (hladinu vody ap.), *rozstříkuje se, hrkotá na oknech* (na střeše); *1 dešť padá* (dopadá, stříká) *nač* (na zem, na okna ap.); *dešť plíská, plískotá* (chvillemi plískal studený dešť); *dešť se řine* (padá) *proudem* (plným proudem, celými proudy, v celých proudech, hrkotem, *zř. hrkem!*, *crčkem*, v provazech, v provázcích), *dešť proudem stéká* (crčí) *po oknech, dešť srší na zem* (z mračen sršely vodopády), *s nebe visí provázky deště; nebe se roztrhlo, pro-*; někde se mračna (oblaka) protrhla, *roz-*; *přen. protrhlo se řešeto; nebe se otevřelo, proudy vody se spustily na zem; expr. moře vody se vytilo; mračna se otevřela dokořán, kniž. otevřela se stavidla oblohy nebeské; ob. expr. prší* (leje), *j. by podsíval, j. by provázky spustil, j. by šůrky tahal, až se střech crčí, až se kloboučky dělají; prší, jen se kouří, jen to chlejšťá; padají* (žení se) *komínici* (dráteníci, drátaři, ševci); *dial. prší provázky, hrejká* (po tři dny a tři noci nepřestalo h.), *expr. dial. chlíšťá, chlejšťá, chlíšťí* (to) (to zrovna chlíšťá!; poslouchej, jak venku chlíšťí), *chršťá to, mlaščí to* (to to mlaščí!)

7. **JE DEŠTIVÉ POČASÍ**, je deštivý (mokrý, přehánkový, plískavý, *expr. uplakaný, plačtivý, ubrečený, brečavý ap.*) čas, je deštivo (*zř. deštivě, pršivo, dial. pršavo, pršlivo, zast. pršlavo*), *ob. expr. je brečavo* (brečavě, na brečavo); *pořád* (denně, den za dnem, už dlouho, bez ustání, vytrvale, tvrdošijně) *prší, ob. rozpršelo se* (to), je rozpršeno (na dlouho), *dešť nechce přestat* (ne a ne přestat, nepřestává, neu-; neví, kdy přestat), *prší a prší, bude už asi přšet do soudného dne* × je suché počasí, sucho

8. **DEŠT USTÁVÁ**, pře- || -stal, brzo bude po dešti; *už je po dešti, dešť se přehnal* (přšel), *už jen krápe* (kape); *zř. doprřovat!* || *dopršet, vy-* se (dešť se už vypršel; nebe se vypršelo; *neosob. už doprřuje, -pršelo; počkáme, až se vyprší, až se to trochu vyprší*), *zř. expr. nebe se vyplakalo*

9. **BÝT ZDRŽEN, ZA- DEŠTEM** kde, *zamoknout, zř. zapršet* kde (zamokli, zapršeli jsme v té boudě až do večera) *viz též mračit se, moknout, kapat, kropit*

48. 1. **BOUŘE** (blízká × vzdálená b.; silná, prudká, divoká b.; b. na moři, mořská), *bouřka, bás. bouř, zast. bás. bura, búra!* *expr. blýskavice* (strhla se hrozná b. s hromobitím a lijákem), *soudný den* (to je tam dnes soudný den!), (boží) *dopuštění* (venku se rozpoutalo učiněné d.)

bouřlivé počasí, zř. bouřlivo (po několika-denním b-u nastal klidný večer)

východisko bouře, ob. babí kout

2. (adj.) **BOURLIVÝ**, bouřící, *zř. bouřivý, kniž. bouřný, zř. -ní, bás. burný* (počasí, léto, mrak, nebesa, hrom), *plný bouří, doprovázený bouří n. provázející bouří, nesoucí bouří* (mračno); *rozbouřený, rozburácený, rozpoutaný* (povětrí, živly); *bouřkový* (mrak, vítr, počasí, blýskání), *kniž. bouřeplný, bás. -nosný* (mrak)

předbouřkový, zř. -bouřný, -ní (mrak dusno)

3. **BUDE BOUŘKA**, je před bouřkou, *ob. je* (to) *na bouřku!* *bouře nastává* (blíží se, jde, přichází, přijde, táhne, žene se, stahuje se, chystá se, připravuje se), *chystá se* (připravuje se to) *k bouře; bude bouřit, dostaneme bouřku, je předbouřkový čas*

nastala bouřka, bouře přišla (přihnala se, přitáhla, stáhla se nad našimi hlavami, snesla se, strhla se, propukla, rozpoutala se, rozehrála se, rozduněla se, rozrušila se, rozběsnila se ap.); *rozbouřit se* (obloha se rozbourila; *neosob. rozbourilo se*); *je bouřka* (bouřlivo), *neosob. bouří* (dvě hodiny bouřilo bez přestávky), *1 bouře burácí* (duní, rachotí, zuří, vzteká se, běsní); *ob. expr. dnes je venku soudný den n. (boží) dopuštění,*

venku se zrovna čerti se tam utrlí

4. **BOURE US** buje || ochabla, si tiší se, utichá, u se, z- se, povoluje, zatahuje se, vzdálila se, odch huala se, odtáh bouře dobouřila, vy- (se), vybíjí vy- se, *doburác se; neosob. už dc bouřilo* (vyburác viz též blesk, m

49. 1. **BLESK** žující se, křížící se (ružencový, kulový), *sférické elektrin blesku* (nebesa zaž záblesk (obloha blesknutí, -blýsk očí), *zř. výblesk hřmění*), *bás. pla p-y blesků*), *ohi bič* (ohnivé b-e šle (Perunova, *dial. hromoklín* (káci parom (oprav. př boží posel (hruš pěrún (dub Jovů tříštil Slád.), *zas* (elektrina v ovzduš

2. **BLÝSKÁN** kot, *zř. blyskot, na nebi*), *zast. bly mraky!* *1 bás. 1* (blesky se křížují

3. **BLÝSKÁN** kání, tiché blesk (bez hřmění, bez t rami se rozsvěcova *zř. časeice* (nad ho lení (tiché s. na č

4. (v lid. my n. klínek, kámen menné sekerky za spadlé na zem), *hř hřmál co kladiven*

5. (adj.) **BLESK** rána, mrak); *zř. (mračna); 1 pln; kniž. a zast. blesku mltný* (m-á sféra

6. (slov.) **BI** blýskává (se), -l (se) || *zř. rozblýs blýskávalo; poblýs hřmělo se, rozblýs poutala se, rozblýs*